

Дар'я ЗМІЄВСЬКА,
здобувач вищої освіти СВО «бакалавр»
спеціальність «Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва»,
Ірина ГОНЧАРОВА,
к. с.-г. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет,
м. Харків,
Україна

МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ НАДОЇВ КОРІВ МОЛОЧНИХ ПОРІД

Молоко - дуже цінний продукт. Його перетравність в організмі людини становить 98%. Воно має близько 200 необхідних для людини поживних речовин. У молоці налічується понад 20 вітамінів, близько 30 ферментів, понад 20 мікроелементів і до 10 макроелементів. До складу молочного жиру входить понад 150 жирних кислот, а в молочних білках утримуються близько 20 амінокислот. Казеїн молока в природі більше ніде не зустрічається. Завдяки такому його складу молоко вважається унікальним дієтичним продуктом. Країни, які мають найбільше поголів'я великої рогатої худоби та виробляють велику кількість молока: США, Індія, Німеччина, Франція, Бразилія.

На відміну від інших тварин, велика рогата худоба здатна засвоювати поживні речовини грубих і соковитих кормів, засвоює дешеві корми, які мають багато клітковини, що робить їх вигідними для утримання [1,6].

Фактори, що впливають на молочну продуктивність:

Спадковість. Максимально можлива продуктивність тварин зумовлена їхнім генотипом, оцінюється як генетичний потенціал продуктивності. Коефіцієнти успадкування основних ознак оцінюються такими середніми показниками: вміст жиру в молоці, тривалість лактації, швидкість молоковіддачі, маса дорослих корів, вік першого отелення [5].

Порода. Найбільшою молочною продуктивністю відзначаються тварини таких порід: голштинська, українська червоно-ряба молочна та чорно-ряба молочна.

Годівля та утримання. Одним із найважливіших чинників, який впливає на рівень і якість молочної продуктивності, є повноцінна годівля та утримання тварин за зоогігієнічними нормами. Повноцінне харчування впливає не тільки на рівень надою, а й на склад молока. За недостатнього енергетичного живлення в корів спочатку знижуються надої, а потім вміст жиру в молоці. Особливо впливає на жирність молока нестача білка в кормах. Умови утримання корів також відчутно впливають на їхню молочну продуктивність. Оптимальні параметри зовнішнього середовища для великої рогатої худоби наступні: температура повітря 5-15 °С; відносна вологість 70-75%; обмін повітря на 1ц живої маси 17м куб. /год; швидкість руху повітря 0,5м/сек;

кількість вуглекислого газу 0,25%; аміаку 20мг/м куб.; сірководню 5мг/м куб [4].

Вплив віку корів. Молочна продуктивність молодих корів (першого і другого отелення) нижча, ніж у старшого віку. В умовах племінних заводів за нормальної годівлі в корів червоної степової та чорно-рябої порід найвищі надої припадають на п'яту лактацію. У виробничих умовах відповідно до молочної продуктивності корів необхідно утримувати до 8-10, а в деяких випадках і до 11-12 років.

Вплив віку першої злучки. Величезне значення для подальшої молочної продуктивності має вік і жива маса теличок при першій злучці. Їх необхідно осіменяти у віці 16-18 місяців, коли жива маса досягає 70% живої маси дорослої корови. У період перед отеленням необхідно привчати корів до доїння та масажувати вим'я.

Роздій. Потрібно організовувати роздоювання після отелення, коли корів переводять на повний раціон, який не буде суттєво змінюватися до 3-4 місяця лактації. Велику увагу потрібно приділяти роздоюванню корів-першоночок. Першоліток, у яких надій менший за 85% середньої продуктивності стада, вибраковують [2].

Вплив сухостійного періоду. Корова повинна мати відпочинок, упродовж якого в неї підвищується маса тіла, нагромаджуються резерви жиру та білка, а в молочній залозі відновлюється секреторна тканина, яка під час лактації зношується. За умов повноцінного харчування та доброї вгодованості корів, які вирости, сухостійний період може бути обмежений до 40-45 днів. Молодим коровам і тваринам середньої вгодованості сухостійний період продовжують до 50-60 днів.

Вплив сервіс-періоду. Парування корів у першу після отелення тичку створює передумови для швидкого зниження лактації, а іноді - її скорочення. За подовження сервіс-періоду, тобто за спарювання корів під час четвертої тички, закладають підґрунтя для отримання максимального надою та рівномірного перебігу лактації. Але іноді пропускання багатьох тичок веде до того, що корова залишається яловою. Нормальна тривалість сервіс-періоду для молочних корів - 56-84 дні. Така його тривалість дає можливість щороку отримувати теля від кожної корови, підтримувати лактацію протягом 300 днів, отримувати найбільшу кількість молока за весь час використання корови.

Тривалість лактації. Цей показник визначається часом сухостійного утримання корів і сервіс-періодом. З другої половини лактації у тільних корів починається процес інволюції залозистої тканини вимені. Найбільш інтенсивно цей процес відбувається в останні 1,5-2 місяці тільності. У цей же час доїння корів припиняють [3].

Доїння корів. Молочна продуктивність корів тісно пов'язана з ємністю вимені. Правильне і своєчасне доїння - нормальний фізіологічний процес для тварин. Невміле доїння може знизити надої на 20%.

Вплив стану здоров'я. Здорові тварини мають більшу продуктивність ніж хворі. Хвороби призводять до зменшення надоїв, а інфекційні захворювання,

що супроводжуються підвищенням температури тіла корів, не тільки зменшують продуктивність, а й вносять зміни до складу молока.

Тому, для отримання високого рівня продуктивності корів молочних порід необхідна всебічна оцінка всіх вищевказаних чинників, що дасть змогу мати від однієї корови одне теля на рік і одержувати максимально високий та якісний надій.

Список використаних джерел:

1. Гончарова І.І. Наукові основи вирощування високопродуктивних корів / матеріали Міжнар. наук. конф., 27-28 квітня 2023 р. / Держ. біотехнол. ун-т. Х., 2023. С. 196.

2. Коваленко В. В. Молочна продуктивність корів різних генотипів в залежності від інтенсивності їх росту в ранньому онтогенезі. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*. 2001. Вип. 9 (33). Ч. 3. С. 93-95

3. Полупан Ю. П. Перспективи породного удосконалення молочного скотарства. *Агробізнес сьогодні*. 2011. № 24 (23). С. 24-26.

4. Панасюк І. М. Продуктивність молочної худоби залежно від інтенсивності спаду росту та живої маси в ранньому онтогенезі. *Вісник Дніпропетровського ДАУ*. 2004. № 2. С. 123-126.

5. Пономарьова, М., Євсюков, О., Шовкун, Л., Золотарьова, С., & Крамаренко, І. (2022). Formation and management of the development of agricultural production and processing of agricultural products and the value of food technologies. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 4(45), 58-67.

**Марія ЗУБКО,
Віталій СОРОКОТЯГА,**
здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
«Професійна освіта»
Державний біотехнологічний університет, Україна

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Індивідуальна програма розвитку – це письмовий документ, який загалом є контрактом між педагогічним колективом і батьками чи опікунами дитини. Він закріплює вимоги до організації навчання дитини, зокрема визначає характер освітніх послуг і форм підтримки. Відповідно до листа Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 18.5.2012 р. № 1/9-384 «Про організацію інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах», для учнів з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних класах, треба розробляти індивідуальну програму розвитку (ІПР). [1,2]. Ця індивідуальна програма розвитку для дітей з особливими освітніми потребами є дуже важливим інструментом для забезпечення їхнього успіху в навчанні та розвитку. Ось кілька ключових аспектів її структури та вмісту: **Загальна інформація про дитину:** Цей розділ містить основну інформацію про дитину,